

«Биэс бырааһынныгыга»

Сыала-сорууга:

- Үөрэнээччини үөрэнэргэ көбүлээһин;
- Оҕо билиитин – көрүүтүн сыаналааһын;
- Биэс сыана оруолун, оҕо бу сыананы ыларга дьулуһуутун үрдэтии.

Оскуола-саад бары үөрэнээччитэ бары кыттыыны ылар. Бырааһыннык кэмигэр араас таһымнаах соруудахтар, айар үлэлэр, оонньуулар оҕолорго бэриллэллэр. Маны дьүүлүүр сүбэ сыананыыр. Түмүккэ «Биэс» сыана хаһаайына талыллар.

Тэрээһин хаамыыта.

-Үтүө күнүнэн үөрэнээччилэр, оҕолор, учууталлар уонна биһиги бырааһынныкпыт ынырыылаах ыалдьыттар!

Бары билэрбит курдук 5 сыана үөрэнээччи баҕарар баҕата, саныыр санаата, түүнүн да түһээн көрөр ырата буолар. Манна мустубут дьон бары оскуолаҕа үөрэнэр сылларбытыгар кинини ылаары илиибитин өрө уунан, учууталга эппиэттииргэ дьулуһарбыт, бағалаах биэспитин ылбатахпытына, олус хомойорбут. Онон, бүгүн биһиги кинини, 5 сыананы, уруйдуу-айхаллыы муһуннубут. Бырааһынныкпытын сағалыахпыт иннинэ бүгүнгү тэрээһини Дьүүлүүр сүбэни кытта билсиэһин. Бүгүн оҕолору сыаналыахтара, кинилэри кыһыл эрдэхтэриттэн көрөн – истэн улаатыннарбыт тапталлаах төрөппүттэрэ уонна детсаадка иппит иитээччилэрэ:

Ыалдьыттары эбэрэлээн бэйэтин ырыатын бэлэхтиир _____

Билигин бүгүнгү күрэхпит хаамыытын кытта билсиэһин:

- Бэйэни билиһиннэри, хоһоон аағыыта.
- Соруудахтары толоруу (билии-көрүү сыанабыла).
- Оруолларынан оонньуу (жеребийинэн остуоруйа оруолларын толоруу).
- Арабскай сурук (тылы таннары аағы).
- Дьизтээҕи соруудах.
- Музыкальнай эбэрдэ.

1. Бэйэни билиһиннэри, хоһоон аағыыта.

Бу түһүмэххэ үөрэнээччилэр бэйэлэрин, дьиз кэргэннэрин, иллэн кэмнэрин хайдах атааралларын туһунан сиһилии кэпсиэхтэрэ. Ол кэнниттэн кылгас хоһоону доргуччу ааған иһитиннэриэхтэрэ. Бастакынан ынырыллар:

2. Соруудахтары толоруу.

-Билигин биһиэхэ улуу нуучча норуотун тылын уроуга сағаланыа. Манна оҕолор нуучча тылыгар соруудахтаах карточкалары талан ылан, онно бэриллит соруудахтары толоруохтара. Соруудахтар оҕо саабыгар, ол эбэтэр үөрэппит билиитигэр сөп түбэхэр буолуохтара.

1 кылаас.

Задание 1. Это анаграмма мужского имени. Какого? МИДАВ

Задание 2. Это анаграмма женского имени. Какого ? ЯАТК

Задание 3. Это анаграмма помещения. Какого? ЛКАСС.

2 кылаас.

Задание 1. Найди слова состоящие из тех же букв.

К	А	З	Н	А

Задание 2. Найди слова состоящие из тех же букв.

О	Т	П	О	Р

Задание 3. Найди слова состоящие из тех же букв.

К	У	Л	О	Н

3 кылаас.

Задание 1. Восстанови поговорки. Найди недостающее слово.

Голоден как (заяц, индюк, волк).

Задание 2. Восстанови поговорки. Найди недостающее слово.

Хитер как..... (индюк, рыба, лиса).

Задание 3. Восстанови поговорки. Найди недостающее слово.

Нем как..... (осел, свинья, рыба).

3. Оруолларынан оонньуу.

Бу соруудахха биһиги оҕолорбут кыракый нуучча норуодунай остуоруйатын оонньоон көрдөрүөхтэрэ. Бу соруудах 2-3 кылаас үөрэнээччилэригэр ананар. Кыракый илиистэргэ «Колобок» остуоруйа геройдарын аата суруллубут, ким ханнык герой аатын тардан ылар, ол оруолун толорор.

Колобок, Заяц, Волк, Медведь, Лиса.

1 кылаас уэрэнээччилэригэр, кинилэр кыраларын уччуоттаан, эрдэ бэриллбит хоһооннору доргуччу аабыахтара.

1 задание. Говорят, у мамы Погляжу внимательно

Руки не простые Погляжу поближе.

Говорят, у мамы Маме руки глажу

Руки золотые Золота не вижу.

(М. Родина)

2 задание. Звери задрожали

В обморок упали

Волки от испуга

Скушали друг друга

Бедный крокодил

Жабу проглотил

Но, увидев усача (Ай-ай-ай),

Звери дали стрекача (Ай-ай-ай),

По лесам, по полям разбежались,

Тараканьих усов испугались

(К. Чуковский).

3 задание. Летят опилки белые,
Летят из-под пилы:
Это плотник делает
Рамы и полы

Топором, рубанком
Выстругает планки.
Сделал подоконники
Без сучка-задоринки.

4. Арабской сурук.

Бу соруудах олус боростуой, ол эрэн ааџааччы бэриллибит тылы көннөрү таннары эрэ буолбакка, омукутуу санарар курдук интонациялаан ааџахтаах..
Холобур: ТАРБАХ – ХАБРАТ.

Соруудахтар:

- ЭРБИИ – ИИБРЭ
- ТОҥОҕО – ОҕОҥОТ
- ҮРҮЙЭ – ЭЙҮРҮ
- УСТУРУУС – СУУРУТСУ
- ЧОХОРООН – НООРОХОЧ
- ОСКУОМА – АМОУКСО
- ХАПТАҤЫН – НЫҤАТПАХ
- БЭРЭБИНЭ – ЭНИБЭРЭБ.

Аны, оџолор, этин эрэ бу туохха сыһыаннаах тылларый? (тугу - уутут). Бу тыллары туһанан этии, ону таннары ааџы.

Бүгүммү күрэх кыттыылаахтарын эџэрдэлиир _____

5. Дьиэтээџи соруудах. Күрэхтэһиибит саџаланыан иннинэ оџолорго эрдэ соруудах бэриллибитэ – ким тугу сатыырын, туохха үөрэммитин дьон дьүүлүгэр таһаары диэн. Дьэ, бу соруудаџы оџолор хайдах толорбуттарын билигин керүөхпүт.
6. Музыкальной күрэх. Бу түһүмэххэ оџолор туохха дьобурдаахтарын керүөхпүт, истиэхпит, сыаналыахпыт.

Түмүк таһаары.